

Nr 938

Av herr Sörlin m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 35, angående vidareutbildning och fördelning av läkare m. m.

(Lika lydande med motion nr 1072 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 35 framlägges förslag om reformerad läkarutbildning avseende såväl grundutbildning som vidareutbildning. Ett genomförande av den föreslagna reformen ger Kungl. Maj:t förutsättningar att godkänna en överenskommelse mellan de nordiska länderna om enhetliga regler rörande specialistkompetens för läkare.

Enligt förslaget skall läkares vidareutbildning efter läkarexamen inledas med en allmän utbildningsperiod, kallad allmäntjänstgöring. I propositionen uttalas att den obligatoriska allmäntjänstgöringen — vars omfattning och innehåll bestäms av Kungl. Maj:t — bör omfatta 21 månader, av vilka bl. a. sex månader inom öppen vård och tre månader inom psykiatri.

Den fortsatta vidareutbildningen avses komma att äga rum i form av antingen specialistutbildning, som i regel skall omfatta tjänstgöringar under sammanlagt 4—5 år, eller en utbildning för allmänpraktiker under tre år. Under den fortsatta vidareutbildningen föreslås läkaren följa viss systematisk undervisning. I propositionen anförs att nya specialistbehörighetsbestämmelser avses komma att meddelas av Kungl. Maj:t.

I fråga om den fortsatta vidareutbildningen (specialistutbildningen) framhöll socialstyrelsen i sitt bakom propositionen liggande förslag, att det vid sidan om specialistutbildade läkare säkerligen kommer att finnas behov inom den öppna vården av läkare som är mera inriktade på att vara allmänpraktiker — i offentlig tjänst eller som privatläkare — och har en bredare utbildning. Socialstyrelsen föreslog därför att det för rätt för privatpraktiserande läkare att för allmänheten annonsera allmän praktik skall fordras dels fullgjord allmäntjänstgöring, dels sammanlagt tre års tjänstgöringar av skilda slag efter allmäntjänstgöringen. Enligt socialstyrelsens uppfattning är det önskvärt att den föreslagna utbildningen för allmän praktik även skall krävas för innehav av provinsialläkartjänster och motsvarande tjänster.

Styrelsen fann det emellertid inte möjligt att omedelbart genomföra en sådan ändring och föreslog därför, att det tills vidare såsom kompetenskrav för provinsialläkartjänst, biträdande provinsialläkartjänst och stads-

distriktsläkartjänst endast skulle uppställas genomgången allmäntjänstgöring. Styrelsen avsåg emellertid att senare återkomma med förslag till tidpunkt m. m. för den ifrågasatta höjningen av behörighetsvillkoren för provinsialläkartjänster m. m.

Vid remissbehandlingen av socialstyrelsens förslag på denna punkt framhöll Sveriges läkarförbund angelägenheten av att kraven på genomgången utbildning för varje läkare som självständigt skall utöva läkaryrket aningen utgörs av specialistkompetens eller allmänläkarkompetens. Läkarförbundet kunde vidare inte acceptera att för befattningar som tjänsteläkare, militärläkare, industriläkare o. d. inte skall fordras allmänläkarkompetens. Läkarförbundet ansåg därför, att de högre kraven på allmänläkarkompetens redan nu måste fastställas och påpekade att dispensförfarande borde tillämpas i de fall svårigheter skulle uppstå under ett introduktionsskede.

I propositionen ansluter sig föredragande departementschefen i stort sett till förslaget rörande allmänpraktiker. Vidare uttalas att därest en särskild allmänpraktikerutbildning genomförs, bör fullgjord sådan så snart lämpligen låter sig göra också bli krav för behörighet till provinsialläkartjänst och motsvarande tjänst, eftersom det inte kan anses tillfredsställande att, såsom f. n. gäller, endast åtta månaders sjukhustjänstgöring skall krävas för behörighet till provinsialläkartjänst.

I det principprogram om öppen vård som under föregående år framlades av en utredning inom socialstyrelsen framhöll den särskilda arbetsgrupp som utformat förslag rörande allmänläkarens framtida arbetsuppgifter och utbildning att den ansåg det nödvändigt att kompetenskraven för provinsialläkartjänster m. m. så snart som möjligt höjdes till vad som föreslagits som kompetenskrav för rätt att annonsera allmän praktik. Enligt arbetsgruppens mening skulle detta inte behöva innebära att rekryteringen till området försvåras. Den förbättrade utbildningen bör i stället — i vart fall på längre sikt — positivt påverka värderingen av öppenvårdstjänsterna och därigenom stimulera intresset för dem. Efter att ingående ha övervägt olika lösningar stannade arbetsgruppen för att föreslå att höjningen av behörighetskraven skulle genomföras den 1 juli 1972.

Bristituationen inom provinsialläkarväsendet har under lång tid varit allvarlig och har ytterligare accentuerats under de senaste åren. Den prioritering som den öppna vården — jämsides med den psykiatriska vården och långtidssjukvården — fått i propositionen måste därför hälsas med stor tillfredsställelse.

Vid sin redovisning av förslagen beträffande vidareutbildningen redovisar departementschefen sina synpunkter på bl. a. den allmäntjänstgöring som föreslås ersätta nuvarande assistenttjänstgöringar. Departementschefen framhåller därvid, att han tillmäter tjänstgöringen inom öppen vård under

allmäntjänstgöringen särskild betydelse och anser därför att denna tjänstgöring skall omfatta sex månader.

Det har förutsatts att allmäntjänstgöringen skall fullgöras under handledning, även om man under en övergångsperiod måste acceptera vissa provisoriska anordningar i detta hänseende.

Det måste anses olyckligt, om utbildningsstandarden hos de läkare som skall svara för allmänläkaruppgifter inom den offentliga sektorn, d. v. s. tjänsteläkarna, blir lägre än den som krävs för allmänpraktiker och specialister. Genom att samtliga nyblivna läkare kommer att fullgöra sex månader av sin allmäntjänstgöring inom den öppna vården är det också av stor vikt att väl utbildade handledare finns att tillgå. Det är annars risk för att allmäntjänstgöringen inom denna sektor får en negativ rekryterings-effekt.

Såsom ovan anförts har departementschefen uttalat att den särskilda allmänpraktikerutbildningen bör bli ett krav för behörighet till provinsialläkartjänst och motsvarande tjänst så snart det lämpligen låter sig göra. Detta uttalande kan knappast anses tillräckligt för att ge riksdagen en klar uppfattning om hur långt ärendets beredning hunnit i Kungl. Maj:ts kansli och vid vilken tidpunkt erforderliga bestämmelser i ämnet kan väntas bli utfärdade. Kungl. Maj:t bör snarast fastställa de höjda kompetenskraven för provinsialläkartjänst.

Med anledning av det anförda hemställas,

att riksdagen i anledning av proposition nr 35 uttalar att Kungl. Maj:t snarast utfärdar eller anger tidpunkt för erforderliga bestämmelser i frågan om höjda kompetenskrav för provinsialläkartjänst.

Stockholm den 25 mars 1969

Thore Sörlin (s)

Svante Kristiansson (s)

Ivar Högström (s)

Rune Hedlund (s)

Yngve Nyquist (s)
